

*Аҳмад Фаргоний номидаги
ахборот-кутубхона маркази
Ахборот-библиография бўлими*

Дилларда мангу барҳаёт
Ўзбек шоираси, ёзувчи
Саида Зуннунова
таваллудининг 90 йиллиги

ЭСАЛТМА

Фарғона - 2016

Саида Зуннунова 1926 йилда Андижонда туғилди. Унинг адабиётга меҳр қўйишида отаси Эргашбой ва онаси Сабохонларнинг хизматлари катта бўлган. Шоира ўн беш ёшга кирганда отаси вафот этади. Бу воқеа урушнинг энг оғир таҳликали йилларига тўғри келган бўлиб, бир этак бола билан ёлғиз қолган онасига мадад бериш учун ёш Саида ҳам тиним билмай ишлайди. Ҳатто ўрта мактабнинг битирувчи синфини томонлашга шароити бўлмай ўзи мустақил таёрланиб, Андижон Давлат ўқитувчилар таёрлаш институтига ўқишга киради. Институт таҳсилидан сўнг мактабда ва газетада ишлайди. Ижодга бўлган қизиқиш 1947 йили шоирани Ўрта Осиё Университетининг филология факультетига етаклайди. Университет таълими, пойтахтдаги жўшқин адабий муҳит Саида Зуннунованинг ижодига ижобий таъсир кўрсатди. Ғофур Ғулом, Ойбек, Мақсуд Шайхзода каби етук шоирларнинг эътибори, самимий маслаҳатлари бесамар кетмади. 1948 йилда чоп этилган илк шеърлари тўплами “Қизингиз ёзди” унинг номини шоира сифатида элга танитди.

1950 йилда ўзининг фельетон ва ҳажвий ҳикоялари, мақолалари орқали жамоатчиликка танилиб улгурган ёзувчи Саид Аҳмад билан Саида Зуннунова турмуш қурадилар. Такдир никоҳ кунини уларнинг бошига шафқатсиз кунларни сола бошлади. Шоиранинг биттагина укаси Насибжон бевақт вафот этди. Тўйдан уч ой ўтар-ўтмас Саид Аҳмад “халқ душмани” деган ноҳақ айблов билан қамокқа олиниб, узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилади. Саида Зуннунованинг ўша йиллардаги қийин аҳволини, унга тез-тез бўлиб турадиган хужумларга қандай матонат билан дош берганини Озод Шарафиддинов, Лазиз

Қаюмов, Ҳалима Носирова ва бошқа кўпгина замондошлари ҳурмат ила эслайдилар.

Саида Зуннунова шеърларида қайси мавзуга мурожаат этишдан қатъий назар, унда аввало, инсонга ҳамда инсоният бешиги бўлган она табиатга кучли муҳаббат руҳи уфуриб туради. Унинг шеърлари кишини ҳаяжонга солади, ҳаёт ҳамда инсон умрининг мазмуни ҳақида фикр юритади ва ўқувчини мулоҳазага чорлайди, қалбини гўзалликка ошно этади. У бир шеърида инсонларга бўлган кучли муҳаббатини шундай тасвирлайди:

Сайр қилсангиз, бўлайин гулзор,
Тингласангиз, бир булбули зор.
Чанқасангиз, муздек бир чашма
Бўстон бўлай, кезинг беозор.
Ёр йўлида мунтазир кўрсам,
Ойдин бўлиб бошлаб келайин.
Ғамингизни айтинг, олисга.
Олисларга ташлаб келайин.
Аммо дўстга дўст бўлмасангиз
Ёмон ният тугсангиз дилга.
Яхшиларга йўлатмам сизни,
Чўтир бўлиб ётаман йўлга.

Севимли шоира ва адиба Саида Зуннунова ўзининг нафис шеър ва дostonлари, қатор насрий асарлари билан ўзбек адабиётида ўчмас из қолдирди.

Унинг илк шеърий тўпламига таниқли шоир Ғофур Ғулом “Қизингиз

ёзди” деб ном қўйиб берган эди. Шундан сўнг шоиранинг “Янги шеърлари”, “Қизларжон”, “Нилуфар” сингари қатор шеърӣ тўпламлари босилиб чиқди ва ўқувчилар томонидан илиқ кутиб олинди. “Рух билан суҳбат”, “Қўшнилари”, “Алла”, “Лирик нутқ” каби лирик дostonлари эълон қилинди. Севимли шоирамизнинг “Ҳай ҳай”, “Мажнунтол”, “Ёр кезар”, “Ёр ўтиму” каби шеърлари машҳур ҳофизларимиз томонидан куйлаб келиняпти.

Саида Зуннуованинг насрий асарлари ҳам ўқувчилар томонидан ҳамон севиб мутолаа қилинмоқда. Шоира “Сўқмоқлар”, “Гулхан”, “Одамлар орасида”, “Янги директор” каби қиссалари, ўнлаб ҳикоялари билан йирик адиба сифатида танилди.

XX аср ўзбек адабиётининг босиб ўтган йўлини ҳақиқат излаш, инсон қалбига яқинлашиш йўли деса бўлади. Саида Зуннуова ижоди бунга ёрқин мисолдир. Шоира умр бўйи ҳақ сўзни айтди ва қалбининг буюрганини ёзди. Шоиранинг бу ҳислатлари ёш шоираларга ўрнак бўлгуликдир.

Саида Зуннуовадан бой адабий мерос қолди. У бир умр Ўзбекистоннинг мустақиллигини орзу қилиб яшади. У юрт фарзанди сифатида, мана шу Ватаннинг фидойи ижодкори сифатида қилган ҳаётӣ ва ижтимоӣ жасорати барчамизга ибратдир. Машҳур адиба ва шоира асарлари ҳамон севиб ўқиладигани ҳам шундан далолатдир.

Саида Зуннуова қисқа, аммо сермазмун умр кечирди.

Фойдаланилган адабиётлар

Воҳидов Э. Жасоратли ижодкор//Ўзбекистон адабиёти ва санъати. – 1996. – 17 май. – Б. 1,3.

Дилбар Бону. Дилларда мангу барҳаёт//Мулкдор. – 18 май. – Б. 4.

Эргашева Ш. “Иродаси букилмас бир аёл...” эди//Маҳалла. – 2005. – 23 нояб. – Б. 4.

Тузувчи:

Мамадиева Д.